

ادبیات

تعداد منابع: ۱۴ اصلی و ۷ ارجاعی

کتاب در این بخش، متون قدیم و پریر ادبیات عرب و دیوان‌های شعر عربی و فارسی مشتمل بر آموزه‌های اسلامی و نیز متون بلاغی و تاریخ ادبیات می‌آید. کتاب قفنه‌های ادبی را که جنبه تاریخی و عرفانی دارند، در «تاریخ» و «عرفان» ببینید.

که شامل یک دوره مباحث نحو است به گونه‌ای نگارش یافته که همواره در حوزه‌های علمی و دانشکده‌های ادبیات عرب با استقبال مواجه شده و مورد استناد ادیبان بوده است. در شرح حاضر که به صورت مزجی نوشته شده، ابهامات کتاب رفع شده و مجملات آن توضیح داده شده است. عناوین برخی از مباحث کتاب عبارت‌اند از: مبتدا و خبر، اسم و خبر، فاعل و مفعول، تفاوت حال و تمیز، اقسام حال و اقسام عطف.

ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)
ظفرنامه. (شماره ۱)

نثر قدیم

ابن هشام انصاری، عبدالله بن یوسف
(۷۰۸-۷۶۱ق)

۲۹- مکررات النحو: شرح علی الباب الرابع

من معنی اللیب، شرح‌حاشیه حسین مرادی طبری، قم: بنی الزهراء (س)، ۲۷۱ص، فارسی، وزیری (شمیز).

کد پارسا: B۴۸۲۶۱

عنوان متن شرح شده:

معنی اللیب عن کتب الاعراب

معنی اللیب - شرح‌ها

۱ شرح باب چهارم معنی اللیب از متون معتبر و قدیمی علم نحو است. معنی اللیب و به‌ویژه باب چهارم آن

امینی، عبد الحسین (۱۲۸۱-۱۳۴۹)

ع ۳۰- مجالس الشعراء فی غدیر امام البلاء،

الروض النضید فی الشعر المنتخب من کتاب

الغدیر، به کوشش محسن عقیل، بیروت: دارالمحجة البيضاء

دارالرسول الاکرم (ص)، چاپ اول، ۶۲۳ص، عربی، وزیری (سلفون).

کد پارسا: B۴۸۲۴۴

ع ۳۱- شعر - غدیره‌ها؛ الغدیر - تلخیص الغدیر (کلام)

بصیریان، حمید

۳۱- کلک خیال‌انگیز: آشنایی با ادبیات

فارسی و آموزش نویسندگی، ۲ جلد / جلد اول و

دوم، قم: مرکز نشر هاجر، چاپ اول / ۶۵۰۰ نسخه، فارسی،
وزیری (شمیز).

شابک: ۹۶۴-۸۵۷۹-۰۰۴-۰۰۰

کد پارسا: B۴۸۴۴۰

ویژگی مجلدات

جلد۱: شابک ۰۵-۸۵۷۹-۰۶۴-۲۱۲، منابع ۲۱۱-۲۱۲

جلد۲: شابک ۰۱-۸۵۷۹-۰۶۴-۲۷۲، منابع ۲۶۹-۲۷۲

آیین نگارش: نویسندگی - آداب نویسندگی (مرجع)

بیان روشها و آموزشهای لازم برای یادگیری نویسندگی

است. این مجموعه در ضمن آموزش نویسندگی خواننده را با ادبیات و قواعد آن آشنا می‌سازد و در واقع هر کتاب دارای سه بخش آموزش قواعد زبان، مطالعه متون برجسته نظم و نثر و نوشتن و تمرین برای نویسندگی است. به همین خاطر گزیده‌ای از دستور زبان فارسی و ساختمان جمله، فعل، اسم بحث شده و با نقل مثالهای متعدد آموزشهای لازم برای خلاصه‌نویسی، نامه‌نگاری، مقاله‌نویسی بیان شده است. این آموزشها در هر درس با نقل گزیده‌ای از متون معتبر نظم و نثر ادب فارسی همراه است.

بعلبکی، منیر (۱۹۱۸ -)

۳۲ع- المورد الوسیط، قم: دارالکتب الاسلامی، چاپ

اول / ۱۵۰۰ نسخه، ۶۹+۸۱۶ص، عربی و انگلیسی، وزیری
(سلفون)، منابع: ۱۰-۱۲.

کد پارسا: B۴۸۳۰۵

منابع جامع لغوی

قاموس عربی - انگلیسی و انگلیسی - عربی است و یک دوره کامل کلمات و افعال و اسامی این دو زبان را توضیح داده است. نویسنده افزون بر استفاده از تصویر و عکس در شناسایی مفاهیم، آنها را اعراب‌گذاری دقیق کرده است. ابتدا کلمات انگلیسی آمده و سپس در بخش دوم کلمات عربی و مترادفات انگلیسی آنها ذکر شده است. نویسنده در زیر هر کلمه و لغت که مبنای کار او هست مترادفات مختلف آن را نقل می‌کند. این موضوع هم در بخش عربی و هم در بخش انگلیسی به خوبی رعایت شده است.

بنت رفاعی، جمال النساء

۳۳ع- ترجمه و آموزش قرآن، لندن: طه، ۱۲۹ص،

انگلیسی، رقی (شمیز).

شابک: X-۷۰-۷۰۵۷۹۴-۱

کد پارسا: B۴۲۲۸۹

عنوان لاتین:

Basic Quranic Arabic Grammar

صرف و نحو - کلیات صرف و نحو - منابع

آموزشی صرف و نحو: اخلاق - قرآن و علوم قرآنی -
اسلوب ادبی و بیانی قرآن (قرآن و علوم قرآنی)

به بررسی نکات ادبی زبان عربی براساس قرآن

پرداخته است. نویسنده در این اثر، حروف الفباء، اسم، فعل، حروف، حروف عطف، حروف جر، حروف ندا و جمله را مورد کنکاش قرار داده و جایگاه دستوری آنها را در آیات قرآن مشخص و معین نموده و کاربرد و عمل هر یک از آنها در جمله زبان عربی و آیات قرآنی بررسی شده است.

ترجمان، عباس

دیوان الترجمان فی مدح الائمة

المعصومین (ع) وراثتهم باللهجة العراقية.

(شماره ۷۵)

دیوان‌ها و مجموعه‌های شعر - مجموعه‌های شعر عربی

حسینی (ژرفا)، سید ابوالقاسم (۱۳۴۱ -)

۳۴- بر بال قلم، چهل درس در قلمرو ادب

پارسی و آیین نگارش، قم: ظفر، چاپ پنجم /

۲۰۰۰ نسخه، ۳۹۱ص، فارسی، وزیری (شمیز)، بها: ۲۰۰۰۰

ریال، منابع: ۳۷۱-۳۹۱.

شابک: ۹۶۴-۷۰۵۷۹-۰۶۴-۰۰۰

کنگره: PIR۲۸۳۹/H۵B۴۲

دیویی: ۸۰۸/۰۴

کد پارسا: B۴۸۱۲۷

آیین نگارش

چهل درس در قلمرو ادب پارسی و آیین نگارش

است که مطابق با سرفصلهای مصوب گروه ادبیات فارسی دفتر نشر متون درسی حوزه و به منظور تدریس در هشتاد

کار رفته است. نویسنده به منظور ترویج فرهنگ حدیثی و فهم بهتر سخن معصومان، مواردی از امثال و حکم ایرانیان که مربوط به برخی از احادیث و مضامین آن است را، از کتاب **امثال و حکم مرحوم دهخدا** و نیز کتاب **دوازده هزار ضرب‌المثل گردآوری کرده** و در پایان کتاب منابع احادیث را ارائه کرده است. در مجموعه حاضر ۱۲۰ حدیث در ۷۲ موضوع که مهم‌ترین محورهای آن مسائل مربوط به اخلاق فردی و اجتماعی است.

دباغ، محمد رضا

ع **سیره المرتضی با سلوب قصصی میسر.**

(شماره ۸۳)

قصه‌های دینی

دیراوی، عبدالساده (۱۳۲۴ -)

ع **دیوان صوت الولاية فی رحاب الامام**

امیر المؤمنین (ع). (شماره ۸۵)

دیوان‌ها و مجموعه‌های شعر - مجموعه‌های شعر عربی

سعیدی روشن، محمدباقر (۱۳۴۰ -)

ع **تحلیل زبان قرآن و روش‌شناسی فهم**

آن. (شماره ۳۶۷)

نظریه‌های زبان‌شناسی

سیوطی، عبدالرحمان بن ابی بکر

(۸۴۹-۹۱۱ق)

ع **الروضة الندية فی شرح النهجة المرضیة.**

شرح وحاشیه سیدعلی حسینی، جلد دوم، قم: دارالعلم، چاپ ششم / ۱۰۰۰ نسخه، ۴۳۴ص، عربی، وزیرری (شمیز)، بها: ۲۵۰۰۰ ریال.

شابک: ۹۶۴-۷۶۶۹-۴۱-۰۰

کد پارسا: B۴۸۲۶۸

ب **البهجة المرضیة - شرحها**

۱ ترجمه فارسی و شرح کتاب **البهجة المرضیة** است.

البهجة المرضیة شرح منظومه الفیه ابن مالک است. کتاب

ساعت درسی در دوره سطح یک حوزه تألیف شده است. نویسنده این مجموعه را در چهار بخش و با عناوین درست بنویسیم، زیبا بنویسیم، تجربه کنیم و بیشتر بدانیم سامان داده و مصادیق هر یک از موارد فوق را بیان کرده است.

حسینی میبیدی، سید علی (۱۳۱۳ -)

ع **ست اراجیز، البطیخیه، السفرجلیه،**

الحمامیه، النیروزیه، الایرانیة، المنطقیة، به

کوشش سید احمد حسینی، قم: مجمع الذخائر الإسلامیة.

چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه، ۱۲۷ص، عربی، وزیرری (شمیز).

شابک: ۹۶۴-۸۵۸۹-۱۱-۰۹

کد پارسا: B۴۸۳۱۷

ب **منظومه‌های علمی**

۱ اثر حاصل شامل سروده‌های شاعر در محاسن برخی

میوه‌ها و آداب حمام و توصیف ایران و کلیات و مبانی منطق

است. نویسنده با بهره‌گرفتن از آرایه‌های ادبی و با به کار

بردن قافیه‌های درونی در قالب قصاید و غزل، نخست به

توصیف و تمجید خربزه و گلابی و خواص این دو می‌پردازد.

سپس به کیفیت ساخت حمام و مصالح به کار گرفته شده در

آن و آداب آن می‌پردازد، توصیف ایران و مردم و کمالات آن

و عید نوروز از دیگر موضوعات این دیوان است. اما بخش

عمده کتاب در باره **منطق** است که شامل انواع دلالات،

انواع لفظ، مرکب و مجمل، اقسام حمل، کلیات خمس، حد و

رسم، قضایا، قیاس، نسبت، عکس و نقیض می‌باشد.

حیدری ابهری، غلامرضا (۱۳۳۹ -)

ع **فرهنگ آل یاسین (ع) در امثال و حکم**

ایران زمین، قم: دلیل ما، چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه، ۱۲۸ص،

فارسی، وزیرری (شمیز)، بها: ۸۰۰۰ ریال.

شابک: ۹۶۴-۳۹۷-۰۵۱-۵

کنگره: BP۱۳۶/۹/H۸۷F۴

دیویی: ۲۹۷/۲۱۲

کد پارسا: B۴۸۲۴۲

ب **امثال و حکم حدیثی؛ امثال و حکم فارسی**

۱ این اثر حاوی بازگویی تجلی فرهنگ دینی است

که در کتابهای نظم و نثر و اشعار و ضرب‌المظلهای ایرانی به

موسوی، سید مرتضی علی بن حسین
(۳۵۵-۴۳۶ق)

شرح القصيدة المذهبة والقصيدة من
انشاء ابی هاشم السید اسماعیل الحمیری.
(شماره ۱۲۷)

قصاید سید حمیری - شرح و ترجمه قصاید سید حمیری

مولوی، جلال الدین محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

۳۹- شرح مثنوی مولوی: مخزن الأسرار.

شرح وحاشیه ولی محمد اکبرآبادی (سد ۱۲)، به کوشش نجیب
مایل هروی (۱۳۲۹-)، ۷ جلد، تهران: نشر قطره، چاپ اول /
۱۱۰۰ نسخه، فارسی، وزیر (گالینگور)، بها: ۱۴۰۰۰۰ ریال.

شابک: ۵-۳۱۹-۳۴۱-۹۶۴

کنگره: PIR۵۳۰۱/۶۸SH۴

دیوبی: ۳۱/۱۶۸

کد پارسا: B۴۸۴۵۰

ویژگی مجلدات

جلد ۱: شابک ۹-۳۲۰-۳۴۱-۹۶۴، ۵۲۶ص

جلد ۲: شابک ۷-۲۲۱-۳۴۱-۹۶۴، ۴۴۴ص

جلد ۳: شابک ۵-۳۴۱۳۲۲-۹۶۴، ۵۷۶ص

جلد ۴: شابک ۳-۳۲۳-۳۴۱-۹۶۴، ۳۷۲ص

جلد ۵: شابک ۱-۳۲۴-۳۴۱-۹۶۴، ۳۳۰ص

جلد ۶: شابک X-۳۲۵-۳۴۱-۹۶۴، ۴۲۹ص

جلد ۷: شابک ۸-۳۲۶-۳۴۱-۹۶۴، ۴۹۵ص

مثنوی معنوی - شرح‌های مثنوی معنوی

پژوهشی است مفصل در شرح و تفسیر عرفانی
مثنوی معنوی. نویسنده که خود از عارفان سده دوازدهم و
از پیروان مولوی جلال‌الدین است، بنا به تصریح خود با
استعانت از روح مولانا اقدام به شرح مشکلات مثنوی کرده
است. از ویژگی‌های این شرح این است که آن دسته از ابیات
مشکلی که شارحان دیگر گره کور آن را نگشودند، وی شرح
و گره‌گشایی کرده است. دیگر اینکه این شرح کاملاً با سبک
و روش عرفانی نوشته شده است. شیوه تفسیر وی این گونه
است که یک بیت و یا بعضاً مصرعی را آورده و به شرح و
تفصیل آن پرداخته است.

البهجة المرضیة معروف به سیوطی از جمله کتابهای درسی و
آموزشی حوزه‌های علمیه به شمار می‌رود و تاکنون شرحهای
زیادی بر آن نوشته شده است. شارح در این کتاب ضمن
ترجمه آزاد متن به دست‌بندی مطالب و طرح آن به زبان
ساده پرداخته و تلاش نموده تا مشکلات آن را با زبانی ساده
توضیح دهد. همچنین نویسنده سعی کرده با استفاده از
کلمات معصومان و اشعار فارسی به مستندسازی این قواعد
بپردازد و در پاورقی به تجزیه و ترکیب اشعار ابن مالک
پرداخته است. مطالب کتاب عبارت‌اند از: افعال ناقصه، افعال
قلوب، حروف مشبیه، فاعل و مفعول و لازم و متعدی.

لجنة الأدب العربی (به کوشش)

۳۸۴- الموجز فی تاریخ الأدب العربی، قم:

المنظمة العالمية للحوزات والمدارس العلمية خارج البلدان،
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه، ۱۹۰ص، عربی، وزیر (شمیز)، بها:
۴۰۰۰ ریال.

شابک: ۲-۵۹۱۳-۵۹۴

کنگره: BP۲۰۵۳/SH۴M۸

دیوبی: ۴۹۲/۷

کد پارسا: B۴۸۱۳۴

عنوان روی جلد: تاریخ الادب العربی

ادبیات - کلیات ادبیات - تاریخ ادبیات

مروری است بر تاریخ ادبیات عرب قبل از اسلام
تا دوران معاصر. نگارنده به ترتیب دوره‌های تاریخی، ادبیات
عرب را در شش فصل جداگانه در نثر و نظم ذکر کرده است.
وی در فصلی که مربوط به جاهلیت است با اشاره به ویژگی‌های
این دوران به خاستگاه ادبیات و اهتمام عرب جاهلی به شعر
می‌پردازد و به شعر امرالقیس در این زمینه اشاره می‌نماید.
در فصل دوم به پیدایش اسلام و نقش قرآن و حدیث
در شعر و نثر این دوران می‌پردازد و از شاعران پرآوازه‌ای
چون ابوطالب، حسان و خطبه‌های بلیغ امام علی (ع) و
فاطمه (س) سخن گفته است. در فصل سوم و چهارم ادبیات
دوران عهد اموی و عباسی و انواع شعر این دوران چون مدح
و هجاء، عزل، فخر و حکمت و شاعران این دوران امثال
فرزدق، دعبل، ابوفراس و احادیث امامان معصوم (ع) مورد
بررسی قرار گرفته است. در پایان به ادبیات عصر اندلسی و
نمونه‌ای از نظم و نثر این دوران اشاره شده است.

ناصری، ملا عباس

ع ۴۰ دیوان منهج الصلاح فی رثاء الخمسة

الاشباح. (شماره ۱۳۰)

دیوان‌ها و مجموعه‌های شعر - مجموعه‌های شعر عربی

نجارزادگان (محمدی)، فتح‌الله (۱۳۳۷ -)

ع ۴۰- درسنامه متون اسلامی، معارفی از

قرآن و معصومان (ع)، قم: مجمع احیاء فرهنگ

اسلامی، چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه، ۲۲۲ص، فارسی، وزیری

(شمیز)، بها: ۱۶۰۰۰ ریال، منابع: ۲۶۶-۲۷۲.

شابک: ۹۶۴-۹۵۷۰-۵۰۰۰

کنگره: BPV/M252D4

دیوبی: ۲۹۷

کد پارسا: B42897

ع آموزش متون اسلامی؛ اخلاق - حدیث - کلیات

حدیث - راهنمای آموزشی حدیث (حدیث)؛ قرآن و علوم

قرآنی - اطلاع‌رسانی قرآنی - راهنمای آموزشی قرآن (قرآن و

علوم قرآنی)

ع بخشی از معارف قرآن و اهل‌بیت و شناختهای لازم

از آنهاست که به منظور تدریس در رشته‌های دانشگاهی تهیه

شده است. کتاب مشتمل بر دو بخش و یک پیوست است:

بخش اول در باره شناخت قرآن و حدیث (در قالب پنج

درس) و آموزه‌هایی از قرآن و حدیث (در قالب ۲۷ درس)

می‌باشد. بخش دوم با عنوان شرح و توضیح تکمیلی به تفسیر

آیات و روایات در باره شناخت قرآن، شیوه استفاده از آن،

سنت‌شناسی و حدیث‌پژوهی (در قالب پنج درس) است. پیوستها

هم دربردارنده معرفی برخی منابع مکتوب در باره قرآن و

حدیث و نرم‌افزارها و پایگاه‌های قرآنی و حدیثی است.

ندا، طه (۱۹۹۹م)

ع ۴۱- ادبیات تطبیقی، ترجمه هادی نظری منظم،

تهران: نشر نی، چاپ اول / ۱۶۵۰ نسخه، ۳۱۶ص، فارسی،

رقمی (شمیز)، منابع: ۲۹۹-۳۰۳، فهارس: نمایه.

شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۲۴۵-۱

کنگره: PJA2081/F2N2713041

دیوبی: ۸۹۲/۷۰۹

کد پارسا: B48525

ع ادبیات تطبیقی

ع ادبیات تطبیقی، خاستگاه غربی دارد، اما به تدریج در

پژوهشهای اهل شرق نیز، جایگاهی برای خود می‌یابد. این

شاخه از تقد ادبی، اسباب شکوفایی ادبیات ملتها و همگرایی و

تفاهم بیشتر جوامع انسانی را فراهم می‌نماید. نویسنده که از

بنیانگذاران مؤسسه زبانهای شرقی در دانشگاه اسکندریه و از

اساتید برجسته ادبیات تطبیقی در سرزمینهای عربی است.

نظر به وجود پیوندهای استوار زبانهای عربی و فارسی و

اشتراک عرب مسلمان و با ایرانیان مسلمان، بخش اصلی

پژوهشهای وی در این اثر، به روشنداقت موضوعات یاد شده

اختصاص دارد؛ و در فصلی نیز، به بررسی ادبیات اسلامی در

اروپا و معرفی آثاری می‌پردازد که در گذر زمان به دیگر

سرزمینها راه یافته است. سرفصلهای کتاب عبارت‌اند از: ادب

چیست، جریانهای لغوی، جریان زبان عربی در اسلام،

ادبیات تطبیقی اسلامی، و تأثیر ادبیات اسلامی بر اروپا.

هلالی، جعفر (به کوشش)

ع ۴۲- معجم شعراء الحسین (ع)، جلد چهارم،

قم: دارالهدی، چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه، ۳۲۵ص، عربی،

وزیری (کالینگور).

شابک: ۹۶۴-۵۹۰۲-۶۲-۲

کد پارسا: B42822

ع شاعران اهل بیت (ع): اهل بیت (ع) - مدایح و مراثی

اهل بیت (ع) (بیامبر و اهل بیت)

ع شرح احوال شاعران اهل بیت (ع) است. در طول

تاریخ شاعران فراوانی به مدح و منقبت اهل بیت به ویژه ذکر

مصایب امام حسین (ع) پرداخته‌اند که نویسنده این کتاب

تلاش نموده با تفحص در تذکره‌ها، دیوانهای اشعار و منابع

تاریخی گزیده‌ای از این قصاید را گردآوری کند. در زیر نام

هر شاعر نخست مختصری از زندگی، سفرها و توانایی او در

سرودن شعر بحث شده، سپس با نقل قطعاتی از اشعار با

مضامین دینی و ذکر مرثیه و مصیبت اهل بیت به تحلیل و

بررسی محتوایی اشعار پرداخته است.

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی